

ודאי געדארפט זיין די עבודה בבגדי זהב?

דער ענין איז: יעדער איינער דארף דינען דעם אויבערשטן לויט זיינע אלע כחות.

בשעת מען קומט צו א גביר נאך צדקה, קען ער ניט טענה'ן אז ער וועט יוצא זיין מיט תורה, תפלה, לערנען חסידות און נגלה, — ער דארף וויסן אז אין בית המקדש האט געדארפט זיין בגדי זהב.

פון דער צווייטער זייט, דארף מען געדענקען אז מען קען ניט יוצא זיין בלויז מיט אויסהאלטן ישיבות א.ד.ג. — בגדי זהב — נאר מען דארף האבן אויך בגדי לבן, ריינע קליידער, ענינים רוחניים וואס זיינען ריין און אויסגעטאן פון גשמיות און חומות ריות.

און יעדע איינע פון זיי דארף זיך צוגעפאסט צו איר ארט. ביי די עבודות וואס אויסער קדשי קדשים — דארף מען נוצן בגדי זהב, אויס-נוצן בגדי זהב אויף בית המקדש זאכן.

— ווי עס שטייט אין מדרש⁽⁸⁾: לא ה' ראוי זהב להשתמש בו ולא נברא אלא בשביל בית המקדש. דעו עיקר בריאת הזהב איז געווען צוליב בית המקדש און מצד דעם איז דאס דא אויך אין דער גאנצער וועלט. און יעדער איד פארשטייט דאך, אז מען דארף ניט מאכן דעם עיקר פאר א טפל און דעם טפל פאר אן עי-קר. —

אבער בשעת עס רעדט זיך וועגן קדשי קדשים, דער קדשי קדשים פון יעדער אידנס נשמה, דארטן דארף

האט געזאגט⁽⁹⁾: אז נאר אונזערע גופים זיינען איבערגעגעבן אין גלות ושעבוד מלכיות, אבער אונזערע נשמות האט מען אין גלות ניט פארטריבן און אין שעבוד מלכיות ניט איבערגעגעבן. —

אין דעם רוחניות'דיקן בית המקדש וואס געפינט זיך ביי יעדער אידן, זיינען אויך פאראן די אלע זמנים פון יאר. און בשעת עס קומט יום כיפור, דארף יעדער איד, וואס ער איז דער כהן גדול אין זיין בית המקדש, טאן אליין אלע עבודות און ניט פארלאזן זיך אויף אן אנדערן. און אין דעם וואס ער דארף טאן, זיינען פאראן צוויי טיילן: די עבודות אין קדשי קדשים בבגדי לבן און די איבעריקע עבודות בבגדי זהב.

יג. דער טעם וואס די כהנים בעבודתם האבן געדארפט אנטאן בגדים לכבוד ולתפארת — וכן"ל וואס יום כיפור האט געדארפט זיין די עבודה בבגדי זהב, אויסער אין קדשי קדשים — שרייבט דער רמב"ם⁽¹⁰⁾. ווייל אין קדושה דארף מען נוצן די שענסטע און בעסטע זאכן. גאלד פארנעמט א וויכטיק ארט און עס מאכט אן איינדרוק אויפן מענטשן. דארף זיך די עבודה אין בית המקדש, בפרט ביום כיפור, בבגדי זהב. איז דאך לויט דעם ניט פארשטאנדיק, פארוואס דוקא אין קדשי קדשים איז געווען די עבודה בבגדי לבן? אין קדשי קדשים איז דאך נאך הייליקער, האט דאך דארטן א

(8) ג' תמוז תרפ"ו. לקוטי דבורים תרצב, א.

סו"ש תרפ"ז ע' 169.

(9) מורה נבוכים חלק ג פרק מה.

(10) בראשית רבה פרשה טז, ב.

מען קומט צו אים וועגן געלט וועט
ער זאגן — זאל מען גיין צו אן
אנדערן וואָרום ער איז א קדוש
וטהור. ער ווייס אז דער בית המקדש
דש, די ישיבה, בית הכנסת ובית
המדרש דארף האָבן זהב — דארף
ער געבן זהב.

בשעת אָבער עס קומט צו קדשי
קדשים, איז ער גלייך מיט אַלע-
מען, ער גייט ניט אַרום מיט בגדי
זהב נאָר מיט בגדי לבן, ווייסע ריינע
קליידער, ריין פון גשמיות וחומריות.
ער ווייס אז אין קדשי קדשים האָט
זיך קיין זאך ניט געפונען, אפילו
דער לחם הפנים, וואָס ער איז היי-
ליקע ברויט, איז אויך ניט געווען
אין קדשי קדשים. מער ניט ווי דער
אויבערשטער, די תורה — דער ארון
און די לוחות — און דער כהן גדול.

טו. און דאָס איז דער מוסר הש-
כל פאַר יעדער אידן:

די התחלה פון לעבן, די התחלה
פון עבודה און דער אָנהויב פון יאָר,
דארף זיין מיט א פשוט'ן אויסגע-
שריי צום אויבערשטן — העכער פון
שכל, און דערנאָך דארף ער אַליין
טאָן די עבודות אין בית המקדש,
וואָס ער איז גאַנץ אויך איצטער, אין
בגדי זהב און אין בגדי לבן.

און בשעת ער וועט אזוי טאָן —
וועלן ביי אים גיין גשמיות און רוח-
ניות צוזאַמען, אזוי ווי דער סדר
ביי דעם כהן גדול איז געווען. ניט
ער האָט פריער אָנגעטאָן די בגדי
זהב און נאָכדעם די בגדי לבן, נאָר
ער פלעגט זיי בייטן. פריער די בגדי
זהב, דערנאָך די בגדי לבן, דערנאָך
נאָך אַמאָל די בגדי זהב און דער-
נאָך נאָך אַמאָל די בגדי לבן, און

מען זהב ניט אַרייננעמען. דער גביר,
— מיט אַלעמען גלייך, די עבודות
פון קדשי קדשים דארף מען טאָן
בבגדי לבן.

יד. און דאָס איז דער ענין פון
עשרת ימי תשובה, וועלכע הויבן
זיך אָן מיט דעם ראש השנה/דיקן
שופר, און ענדיקן זיך מיט עבודת
כהן גדול ביום כיפור.

צום אָנהויב עשרת ימי תשובה
נעמט מען א שופר און מען בלאָזט
מיט אים. דער שופר איז א האָרן
פון א בהמה, אויך די קולות וואָס
מען בלאָזט מיט אים זיינען ניט קיין
„מוזיקאַלישע טענער“ נאָר איינפאַכע
קולות, תקיעה שברים און תרועה.
בשעת א איד שטעלט זיך אוועק פאַר
דעם אויבערשטן זיינען ניטאָ קיין
חכמות, זיין פאַרבונד מיטן אוי-
בערשטן איז מיט א פשוט'ן האַרציקן
אויסגעשריי. ער שרייט אויס פון זיין
טיפן האַרצן, פנימיות הלב, אז ער
איז דעם אויבערשטנס א קינד און
דער אויבערשטער איז זיין פאָטער,
בעט ער, אז דער טאָטע זאל אים
געבן א שנה טובה ומתוקה.

דער סיום פון עשרת ימי תשובה
איז די עבודה פון כהן גדול אין
די אויבנדערמאָנטע צוויי טיילן, ד. ה.
אז ער ווייס און באַשליסט צו די-
נען דעם אויבערשטן סיי מיט בגדי
זהב, סיי מיט בגדי לבן.

בנוגע די זאכן וואָס זיינען אוי-
סערן קדשי קדשים, ווייס ער, אז
וויבאַלד דער אויבערשטער האָט אים
געגעבן געלט און א אידישע נשמה,
טאָר ער ניט באַהאַלטן זיך אין בגדי
לבן, ריינע קליידער, וואָס יעדער זאך
איז אויף זיי א פלעק, און בשעת

ריינע קליידער, א ריינע אויסגעליי-
טערטע האַרץ און א ריינע אויס-
געלייטערטע קאָפּ.

און דאָס האָט יעדער איד נאָך
דער טבילה ערב יום כיפור, א טבי-
לה, וואָס שווענקט אָפּ די ניט גוטע
און ניט פאַסיקע זאַכן.

יח. אַזוי ווי דער כהן גדול, נאָך
דער גאַנצער עבודה פון בגדי זהב
און בגדי לבן, פלעגט זאָגן א תפלה
קצרה, און מיט די פאַר ווערטער
פלעגט ער אויסבעטן א גוטן יאָר
פאַר זיך, פאַר זיין שבט, און פאַר
אַלע אידן אין דער גאַנצער וועלט,
אויך אין גשמיות.

אַזוי אויך יעדער איד, בשעת ער
טוט די עבודה אין דעם קדשי קד-
שים וואָס ביי אים אינווייניק, איז
מיט אַ פאַר געציילטע ווערטער אין
געציילטע מאַמענטן, ברענגט ער גליק
אויף אַלע טעג פון אַ גאַנץ יאָר.

און אַזוי ווי די תפלה פון כהן
גדול איז געווען פאַר אַלע אידן,
אַזוי אויך די תפלה פון יעדער אידן
יום כיפור, וואָס ער קומט דאָך צו גיין
בבגדי לבן מיט אַ ריינער האַרץ און
אַ גוטער כוונה, טוט ער אויף —
ניט נאָר פאַר זיך און זיין פאַמי-
ליע, נאָר פאַר אַלע אידן, ישראל
ערבים זה בזה¹¹, אויף ממשיך זיין
אַ שנה טובה ומתוקה ברוחניות
ובגשמיות.

(משיחת ז' תשרי תשי"ז)

וידער אַמאַל — בגדי זהב. ווייל
ביי אידן איז גשמיות מיט רוחניות
ניט אַפּגעטיילט.

טז. יום כיפור דאַרף אַ איד זיך
באַטראַכטן און צוגרייטן זיך אַריי-
צוגיין אין קדשי קדשים וואָס ביי
אים אינעווייניק,
וואָס איז דער מין פון קדשי
הקדשים?

אין קדשי הקדשים פון בית המק-
דש, האָט זיך געפונען מער ניט ווי
דער ארון אַליין, און אין דעם ארון
האַבן זיך געפונען די לוחות. דאָס
הייסט:

קדשי הקדשים דאָס איז דער אָרט
פון לוחות — תורה אין אַן אופן
פון חקיקה — איינגעקריצטע תורה.
דאָס איז אויך דער מין פון קדש
הקדשים, וואָס געפינט זיך ביי יע-
דער אידן אינעווייניק.

דער פאַרבונד פון אַ אידן מיט
תורה, תורת חיים, איז אַ פאַרבונד
אין אַן אופן פון חקיקה¹².

יז. אַז עס קומט יום כיפורים און
אַ איד דאַרף אַריינגיין אין קדש
הקדשים, ווערט ביי אים אַ שאלה:
ווי קען איד אַריינגיין אין קדשי
קדשים, בשעת אַז איך בין אינגאַנצן
„ניט פאַרפּוצט“?

אויף דעם ענטפערט מען:

אויף אַריינצוגיין אין קדשי קד-
שים פאָדערן זיך ניט קיין בגדי
זהב, קיין פאַרפּוצונגען, קיין קא-
לירן. עס פאָדערן זיך אַבער ווייטע

(11) לקוטי תורה ויקרא מה, א.

(12) שבועות לט, א. סנהדרין כו, ב.